

מרעיתו, אחרוני היהודים, ובבית הכנסת אליהו הנביא. חוצים את העיר, עולים במעלה של רחוב, ולפתע, במרחק של מאה מטרים לפנינו, הים. ירקרק, סוער, אינסופי. רק עתה אני מרגיש עד כמה חסר לי הים במשך שלושה השבועות שביליתי עד כת בקאהיר. לבי ממש יוצא אל הים. ריאויר תי גושמות את האוויר המלוח.

נכנסים לרחוב החשוב ביותר של העיר: הקורניש. הקורניש של קאהיר מלווה את הנילוס לכל אורך העיר, הקורניש של אלכסנדריה צמוד לשפת הים לכל אורך ההוף, שהוא גם אורך העיר. אלכסנדריה בנוייה כרצועה דקה ארוכה-ארוכה. האורך של הקורניש הוא 18 קילומטרים — כי מרחק מבתיים להרצליה פיתוח.

חלק מחזית-הים מוזנח ומתפרק, כמו רחוב הירקון בתל-אביב, ומעיד על עוני רב. שכונת-התיקוה תופסת כאן חלק גדול של העיר. אך מערבה, בקירבת הנמל, משתפר הנוף.

מזכירים להתחיל במיזרח. שם נמצאת קבוצת הארמונות המפוארים של פארוק, המונטה ("המפוארת"). השם אינו מוגזם. שני הארמונות העיקריים, חרמלק וסאלא-מלק, הם תאווה לעיניים. ביניהם נמצא בניין-הפאר המודרני של מלון פלסטין — המלון היקר ביותר בעיר. אין הוא מזכיר מתנה-פליטים. ריצפות-שיש, אולמות נרחבים — ומחיר של כאלף לירות ללילה לנפש.

הארמונות משגעים את שלמה סתר. הוא משתולל במצלמתו. מצלם ומצלם, בלי חשבון של זמן, שמש וחומרים. אם בניח לו,



ארמון חרמלק, בגינת מונטה, חבורה של ניחן לארמונות כלל אינו מוגזם. בין שני הארמונות נמצא בניין הפאר של מלון פלסטין — המלון היקר ביותר בעיר.

ארמון חרמלק, בגינת מונטה, חבורה של ניחן לארמונות כלל אינו מוגזם. בין שני הארמונות נמצא בניין הפאר של מלון פלסטין — המלון היקר ביותר בעיר.

ארמונו של פארוק

(המשך מעמוד 19)

בעל צורה מיוחדת: שובך המכיל אלפי יונים, המשמשות למאכל.

ככל 210 הקילומטרים של הדרך, ראינו רק מכינה חקלאית אחת: טרקטור שהוביל בחורים על הכביש.

מה דעת הכפר על השלום? אני עוצרים בעיירה כפרית, טאנטה, נכנסים לשדות. תה. שלמה סתר קופץ מייד לכביש הטובל בבוץ, כדי לצלם טיפוסים. הצעירות הן כפריות ועבורות-האורח אינן יודעות איך להתייחס לצלם. "הוא סתפי ישראלי (הוא עיתונאי ישראלי)!" אני מגדב, כדי לראות את התגובה.

מייד חיוכים רחבים. "ברוך הבא". סקר נות. "איך אני אקבל את התמונה?" מבקי שת צעירה לדעת. "נשלח לך מישראל," מבטיח שלמה, כדרכו.

הכל ספונטאני. מי שחשב כי שאיפת השלום מוגבלת לערים הגדולות, וכי הכפר הנבער אינו שותף לה, טעה. אין הבדל בין תגובת האיש ברחוב בקאהיר ובטאנטה. ההבדל בין הרחוב בקאהיר והרחוב ב-טאנטה הוא הגשם.

למדתי בבית-הספר כי במצריים אין לי עולם גשם, נקודה. בית-הספר טעה. בקאר היר ירד גשם שלוש פעמים בימי שהותי. לא חזק מאד, לא יותר מכמה דקות בכל פעם, אך בהחלט גשם אמיתי. בדרך לאלכסנדריה השתנה הכל. החל

בבינחה, מקום חציית רצוע הנילוס מערבה. החל יורד גשם שוטף. הוא ליווה אותנו לכל אורך הדרך, תאריך אותה משעתים וחצי לשלוש וחצי.

ככל שאנחנו מתקרבים לעיר, מתעבה הגשם. שלמה סתר אומר למוחמד סיד, איש מינהל-התסכרה המלווה את שגריר: "אני לא דתי ואני לא מאמין באלוהים. אבל עכשיו אני מתפלל שהגשם ייפסק." אחרת יאבד יום של צילומים, שאין לו תחליף.

אם יש אלהים ואם אין — הגשם פסק ברגע שבו הגענו למבואות אלכסנדריה. לפתע התבהרו השמיים.

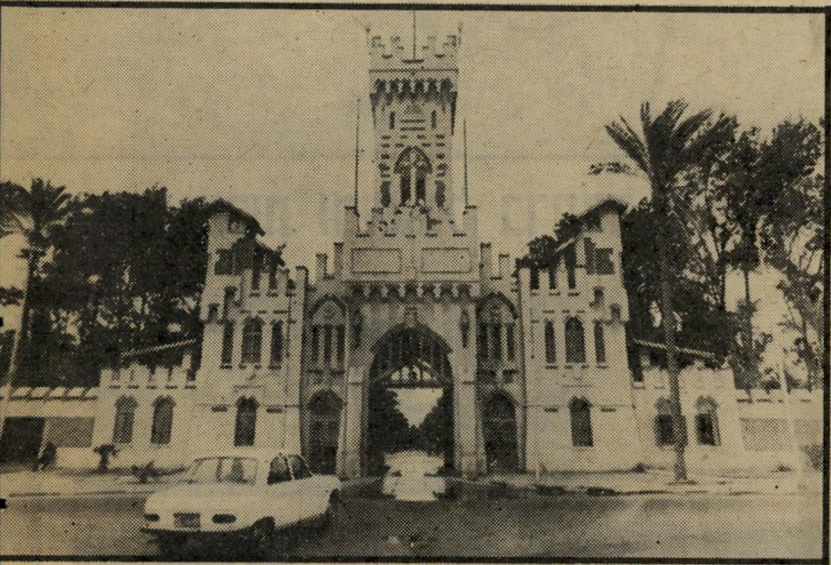
ארמונות



פארוק

הרושם הראשון של אלכסנדריה: זהו עיר ים-תיכונית. אין היא דומה לקאהיר, שהיא עיר ערבית-מצרית טיפוסית. הבנייה שונה, הרחובות שונים, האווירה שונה.

בכניסה לעיר, אחרי בנייני האוניברסיטה, גינה גדולה, ובמרכז: תמונת-ענק של פני גמאל עבד-אל-נאצר. היא צוירה ביום מותו של המנהיג, התיכור מוקדשת לו. אין זה מראה רגיל במצריים, בימים אלה. נאי צר הוא הדמות המועלית על גס בפי הר



השער המפואר לגינת מונטה, שבה מצויים ארמונותיו של המלך פארוק. הגינה נשקפת על החוף הפיה ביותר של אלכסנדריה, במזרח העיר. חלק ניכר מחוף הים מוזנח ומפקר ומעיד על עוני רב.

שער המלך

יצלם במשך כל היום את שני הבניינים של מישפחת פארוק.

אני משוטט עם איש-הביטחון על הר מידשאות המטופחות. לפתע צעקה: "או-רי!" שלמה אינו נראה. הוא טבע בהמון צעירים. אין לדעת מה קורה שם. איש הביטחון רץ אליה. אני בעיקבותיו.

זהו כיתה של גימנסיה, בנים ובנות, הם ניהשו שלמה הוא ישראלי. הם לוחצים עליו מכל עבר, ממטירים עליו ברכות, שוארים שאלות סקרניות על ישראל, ורצים מטבעות וכולים. אחד מהם פלסטיני. כולם שואלים: יהיה שלום? הישראליים באמת רוצים שלום?

הם מדברים באנגלית מגומגמת, אני ב-ערבית מגומגמת. הבנה הדדית מושלמת. אחרי הבהלה הריגועית, היחס שלהם מעודד כפליים. רק בקושי מחלץ אותי איש הביטחון מן ההמון. הם רוצים לדבר עוד ועוד.

על הדרשא שלפני הסאלאמק, ליידי התור תח הנפוליאוני הגדול, משחקת מישפחה ערבית טיפוסית. אב, אם, שני ילדים. האם, בשימלה שחורה עד הארץ וצענף שחור על ראשה, רצה אחרי הכדור כדי לבעוט אותו אל בנת הקטן. איכשהו זה נראה מצליח, כמו נזירה במדים המשחקת כדורגל. הכל ברוח טובה, בסבלנות אינסופית. בחיבה גדולה. אין מילים קשות בין אב ובן, גבר ואשה. בכל ימי שהותי במצריים, כימר עט ולא שמעתי אף קללה ערבית אחת —

אופוזיציה, כמו שמיצג את המגמה ההפוך כה מזו של סאדאת. אנשי סאדאת מסתייגים ממנו, ולפעמים גם מודים שהם שונים אים אותו.

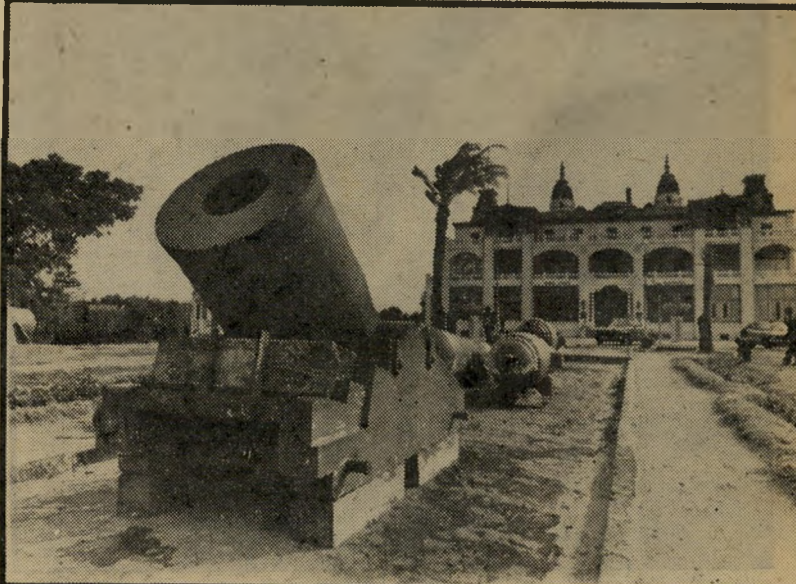
מאחורי התמונה — שעון גדול, הפרעל כראוי, העשוי מפרחים ודשא. הספרות עשויות מפרחים, ועליהן מחוגי-מחכת ב-אורך כמה מטרים.

עוצרים לרגע ליד משרד האמנה (שיי רות-הביטחון, המישטרה המדינית) כדי לקחת מלווה מקומי. מסתכלים סביב. "זה יכול להיות קטע של רחוב באתונה, או אף ברומא." אני מקליט בטיפ שלי. הייתי יכול להוסיף: זה יכול גם להיות קטע של רחוב נחלת-בנימין, בתל-אביב.

בקטע הזה, בפנים העיר, מתגשאים הר-בתים לגובה של ארבע-חמש קומות. המרפסות הפתוחות מזכירות את תל-אביב הקטנה. התריסול לא הגיע לכאן. עדיין.

אישה-אמנה מספר לנו, בגאווה, כי הוא האחראי מטעם המישטרה הפוליטית על הקהילה היהודית במקום. אנשי השב"כ הי מקומי אינם מתביישים בתפקידם לפקח על ציבורים שונים. הם מתגאים בכך. "אנו מפקחים על סטודנטים, פועלים, אחים מוסלמים, אנשי שמאל..." אמר לי בשעתו אחד מהם, כדבר מובן מאליי.

מוחדד דומה לירוחם כהן, למרות שהוא בן אלכסנדריה. הוא שחום, בעל פנים הי מזכירות לנו תימני, סימפטי מאד. הוא מנסה לומר כמה מילים בעברית, מתנאה בידעית חגי ישראל, הביכלל מתפאר בצאן



מגן על חופה של אלכסנדריה מפני צי האויב הבריטי. מאחוריו נראה ארמון סאלמאק, השני ביופיו במקום זה. שבו התארחו בני מישפחת המלוכה המצרית והמשמש היום כפארוק.

תחת נאפוליאון